

Social- och omsorgsförvaltningen
Anne-Sofie Zettby, Anna Hillberg

2023-01-12

Dnr ÅN 2021-32

Äldrenämnden

Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen, revidering

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen, justeras enligt Social- och omsorgsförvaltningens förslag.

Ärende

Äldrenämnden fattade i maj 2021 beslut om nya riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår efter uppföljning av riktlinjen revidering av riktlinjen avseende:

- Sammanhållet servicehus tas bort ur riktlinjen från och med 2023-02-28
- Biståndsbedömt trygghetsboende införs från och med 2023-03-01
- Förtydligande gällande digitaltillsyn på natten som gäller från och med 2023-03-01
- Insatsen ADL träning tas bort från riktlinjen från och med 2022-02-28 då uppgifter istället ska fördelas av legitimerad personal. Pågående biståndsbeslut avslutas när de tidsbegränsadebesluten går ut.
- Korttidsboende förtydligande av text gäller från och med 2023-03-01

Social- och omsorgsförvaltningen avser att fortsätta översynen för att ha en riktlinje som är ändamålsenlig och anpassad.

Beslutsunderlag:

Revidering Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen.docx

Bilaga: Riktlinje äldrenämnden.pdf

Bakgrund

Äldrenämnden fattade i maj 2021 beslut om ”Äldrenämndens riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen”, dnr ÄN 2021-32.

Vid samma sammanträde beslutades även ny delegationsordning.

Tillsammans skapar dessa dokument en förutsättning för tydlig, sammanhållen och rättssäker handlägningsprocess.

Den nya riktlinjen ersatte tidigare riktlinje, dnr ÄN 2015-710, avseende äldrenämnden ansvarsområde.

Riktlinjen ÄN 2015-710 kvarstår i de delar som omfattar social- och omsorgsnämnden. Arbete med översyn av denna pågår även inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde.

Aktuell situation

Socialtjänsten ska enligt socialtjänstlagen, SoL, hålla sig väl förtrogen med förutsättningarna i kommunen och målgruppens behov. Socialtjänsten ska även följa samhällsutvecklingen och ha insatser som är i samklang med övrig service för medborgare i samhället. Då samhället ständigt utvecklas och nya tjänster uppstår som möter fler medborgares behov behöver även socialtjänstensinsatser belysas och över tid ändras och justeras. Även möjlighet till fler digitala tjänster och service som uppstår gör att behov kan tillgodoses på annat sätt.

Översyn och omvärldsbevakning pågår kontinuerligt för att ha en riktlinje som är aktuell och möter behovet av en effektiv, rättssäker och kostnadsmedveten handläggning som grundar sig på evidens och möter medborgarnas behov.

Även den kompetensutmaningen som finns inom vård och omsorg belyser behovet av att ha aktuella insatser och verksamheter som möter behov på ett effektivt och säkert sätt.

Vid översyn av riktlinjen har samverkan skett med kommunens juridikfunktion, andra avdelningar inom social- och omsorgsförvaltningen samt den kommunala utföraren.

Social- och omsorgsförvaltningens förslag

De delar av riktlinjen som föreslås ändras är:

- Sammanhållet servicehus tas bort ur riktlinjen från och med 2023-02-28
- Biståndsbedömt trygghetsboende införs från och med 2023-03-01
- Förtydligande gällande digitaltillsyn på natten som gäller från och med 2023-03-01.
- Insatsen ADL träning tas bort från riktlinjen från och med 2022-02-28 då uppgifter istället ska fördelas av legitimerad personal. Pågående biståndsbeslut avslutas när de tidsbegränsadebesluten går ut.

- Korttidsboende förtydligande av text gäller från och med 2023-03-01

Biståndsbedömt trygghetsboende

Under 2017 genomfördes i Linköpings kommun en omställning från servicehus till sammanhållet servicehus och kommunalt trygghetsboende, totalt ca 720 lägenheter.

I det sammanhållna servicehuset, som fortsatt var biståndsbedömt, fick en och samma utförare helhetsansvar för hemtjänst, hemsjukvård, lunch och fritid.

Totalt i kommunen ca 560 lägenheter.

De ca 180 lägenheter som ställdes om till kommunala trygghetsboenden blev ordinärt boende där personer över 70 år som önskade ett trygghetskapande koncept kunde ställa sig i kö och tilldelas lägenhet enligt kronologisk fördelning.

Bakgrunden var att skapa fler boendeformer och kunna tillgodose målgruppens behov på olika sätt.

När lagstiftningen ändrades under 2018, hade beslut om omställning redan fattats i äldrenämnden och omställning påbörjats varför förändringen inte genomfördes då.

Äldrenämnden beslutade i maj 2021 att införa biståndsbedömda trygghetsboenden istället för sammanhållna servicehus och kommunala trygghetsboenden. Bakgrunden var att ha verksamhet i enlighet med gällande lagstiftning, vilket medför jämförelse och samsyn nationellt samt förenklar vid tillståndsgivning och uppföljning av inspektionen för vård och omsorg, IVO. Omställningen till biståndsbedömt trygghetsboende träder i kraft i samband med omställningen till områdesbaserad vård och omsorg i hemmet maj 2023. Behov av datum för justering av riktlinjen finns utifrån detta beslut.

Innan omställningen 2017 fanns ca 80 personer som både väntade på att få sin ansökan handlagd eller väntade på erbjudande om servicelägenhet.

Dock kunde de flesta erbjudas lägenhet inom tre månader, även om det inte var enligt önskemål.

Den siste december 2022 väntar 10 personer på lägenhet i sammanhållet servicehus. Ingen person har väntat mer än tre månader utan erbjudande.

Vid utgången av 2022 finns nästan 50 lediga lägenheter.

Kön till kommunalt trygghetsboende har sedan omställning varierat och är vid slutet av 2022 uppe i mellan 107 - 0 personer, där Stolplyckan har högst kö och Ulrika har ingen kö samt flera tomma lägenheter.

Samhället har förändrats sedan kommunen sist planerade och byggde servicehus. Idag finns även flera privat fastighetsägare som driver och planerar trygghetsboenden i kommunen. Under 2023 kommer det finnas ca 160 lägenheter i kommunen i privat regi som utökas under 2024 med ytterligare

200 lägenheter.

Äldrenämnden beslutade 2012 att möjliggöra för privata aktörer att erhålla bidrag för vård/vårdinna i trygghetsboenden. Idag har två utförare ersättning från äldrenämnden.

I samband med beslut, ÄN dnr 2021-122, om omställning i maj 2021 fastställdes också nya riktlinjer för biståndsbedömt trygghetsboende. Datum för införandet fanns inte med i beslutet.

Social- och omsorgsförvaltningen förslag är att riktlinje om sammanhållet servicehus (6.1) tas bort från och med 2023-02-28.

Social- och omsorgsnämndens förslag att sammanhållet servicehus ersätts med Bistånds bedömt trygghetsboende, som 6.1 i riktlinjen, med följande text:

Biståndsbedömt trygghetsboende (ersätter tidigare text 6.1)

- 1) *Över 65 år, kan även beviljas yngre åldersgrupper i särskilda fall.*
- 2) *Behov av hemtjänst till personlig omvårdnad*
- 3) *Behov av social gemenskap för en ökad känsla av trygghet i syfte att bryta önskad isolering.*

Samtliga kriterier skall vara uppfyllda. Mycket hög ålder ska beaktas.

Vid bedömning ska ställning tas till om behoven kan tillgodoses i ordinärt boende.

Behov av omfattande bostadsanpassning i den egna bostaden ska beaktas.

Omfattar ej sökande från annan kommun.

Vid ansökan skall minst tre trygghetsboenden anges. Om inte den enskilde kan ange något alternativ bevakas sökande till trygghetsboenden i hela kommunen. Om den enskilde väljer att tacka nej till angivet önskat boende avförs sökande från kön.

Social- och omsorgsförvaltningens föreslår att justering av punkt 6.1 sker från och med 2023-03-01 vilket innebär att sammanhållet servicehus tas bort och att biståndsbedömt trygghetsboende läggs till.

För den som idag bor i lägenhet i sammanhållet servicehus eller kommunalt trygghetsboende påverkas inte själva kontraktet, personen kan bo kvar som idag. Däremot ändras innehållet i insatsen vilket kommunicerats vid ett flertal tillfällen både genom brev och informationsträffar. Ytterligare träffar är inplanerade under våren.

Digital tillsyn på natten (under 3.1.1)

Under pandemin infördes digital tillsyn på natten dels för att förhindra smittspridning och för att underlätta för personal inom hemtjänsten att använda

resurser på rätt sätt. En annan målsättning var att tillgodose behov på annat sätt och möjliggöra tillsyn digitalt och på ett sätt som inte stör brukaren i onödan.

Vid uppföljning och dialog med juridikfunktionen framkommer att det finns behov av justering av formuleringen, tydliggöra krav på samtycke. Digitalt först kvarstår som tidigare men förtydligas i skrivningen och öppnar för andra alternativ.

I nuvarande riktlinje står idag under 3.1.1 Personlig omvårdnad:
Tillsyn: dagtid är en kort insats, 5 min. Natttillsyn ges via kamera.
Behov av fysiskt besök under nattetid ska natthjälp istället beviljas.

Social- och omsorgsförvaltningens förslag till ändring och ny text under 3.1.1:

Tillsyn dag: Kort insats 5 minuter

Tillsyn natt: Digitalt med stöd av trygghetskamera. Krav på samtycke. Vid behov av eller utifrån önskemål om fysiskt besök beviljas insatsen natthjälp

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att insatsen justeras från och med 2023-03-01.

ADL träning under rehabiliteringsperiod (3.1.1)

I samband med förarbetet av införandet av områdesbaserad vård och omsorg i hemmet och planering av registrering av Hälso- och sjukvårdsinsatser, HSL-insatser, uppmärksammar medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, att insatsen ADL träning, där ADL står för aktiviteter i dagliga livet, finns som valbar i nuvarande riktlinje. Då rehabiliterande insatser ges utifrån bedömning av legitimerad personal och kan fördelas till omvårdnadspersonal fyller insatsen inget syfte utan kan plockas bort från riktlinjen. HSL-insatser såsom ADL träning hanteras därför inte genom biståndsprövning enligt socialtjänstlagen.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att insatsen tas bort från riktlinjen från och med 2023-02-28.

Pågående biståndsbeslut avslutas när de tidsbegränsade besluten går ut.

Korttidsboende (6.6)

Linköpings kommun har vid ett par tillfällen under senare år haft svårt att möta behovet av utskrivningsklara medborgare från slutenvården vilket lett till att personen blivit kvar inom slutenvården längre tid än vad regionen bedömt som skäligt. Olika åtgärder har påbörjats för att ha ett bättre flöde i processen för att kunna möta medborgarnas behov.

En av dessa processer har varit att se över processer och rutiner kring hantering av hemtagningsprocessen.

För att tydliggöra målsättningen med insatsen korttidsboende, det vill säga att man vistas en kortare tid i verksamheten, föreslår Social- och

omsorgsförvaltningen en mindre revidering av nuvarande text för tydliggöra att hemgång alltid ska beaktas i första hand.

Social- och omsorgsförvaltningens förslag till inledning under punkt 6.6 är att lägga till:

Linköpings kommuns inriktning är att alla som kan återgå till eget hem ska göra det med stöd av hemtjänst, hemsjukvård och hemrehabilitering.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att inledningen skrivs in under punkten 6.6 för att tydliggöra inriktningen att hemgång till det egna hemmet med stöd av hemtjänst, hemsjukvård och hemrehabilitering är det första alternativet vid bedömning av insatsen och att ändringen görs från och med 2023-03-01.

Ekonomiska konsekvenser

De olika justeringarna kommer ha olika påverkan på de ekonomiska förutsättningarna.

Förändringen från sammanhållet servicehus och kommunalt trygghetsboende till biståndsbedömt trygghetsboende finns med i budgetförutsättningarna då det ingår i omställningen till områdesbaserad vård och omsorg i hemmet.

Bedömningen är att dagens lägenheter kommer nyttjas i högre grad i och med att kriterierna sänks i relation till dagens kriterier för servicehus.

Högre nyttjande av befintliga tjänster bedöms genom justeringar i riktlinjen.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar.

Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla

Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

Kostnadseffektiv verksamhet

Linköpings kommuns verksamhet såväl inom kommunen som hos privata utförare är kostnadseffektiv och möter i hög utsträckning målgruppens behov. Kommunens verksamheter utvecklas ständigt genom prioriteringar, effektiviseringar och förnyelse för att säkerställa fortsatt kostnadseffektivitet

Jämställdhet

Äldreomsorgens verksamhet berör både äldre män och kvinnor, och samma förutsättningar gäller för både män och kvinnor.

Uppföljning och utvärdering

Hemtjänstens insatser följs regelbundet upp både genom individ- och avtalsuppföljningar.

Justeringar av nämndens riktlinjer kan komma att ske under arbetet med framtidens vård och omsorg i hemmet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information enligt MBL § 19 har lämnats.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Henrik Edin, Attendo
Sofia Forss, Attendo
Gertrud Öjetoft, Vardaga
Lukas Löfstrand, Vardaga
Lena Andersson, Norlandia
Sofia Sjöholm, Leanlink
Lise-Lott Löfgren, Leanlink
Maria Ekfeldt, Leanlink
Ellinor Lissledal, Bräcke diakoni
Rijad Skopljak, Trygg omsorg